

MITJA ŠVIGELJ:

Gašperjev junaški čin.

Igra lutk v šestih slikah.

V. SLIKA.

Kraljestvo palčkov (kakor v 3. sliki). — Kralj sedi na prestolu, pred njim na skalah carična, kraj nje palčki.

Carična: Da, lepo je tu pri vas! Same dvorane, posute z biseri, tla postlana z zlatom, potočki teko čez srebrne kamenčke, veliki krasni kameni vam dajejo lesketajočo se modro luč — oh, krasno je tu pri vas! Sedem dni že ogledujem to vaše podzemeljsko kraljestvo, sedem dni — in še se ga nisem nagledala. Kako rada bi se še izprehajala po teh sobanah, pod temi velikimi oboki, raz katere se spuščajo krasni kapniki kakor lestenci in drugi kakor zavese...

Kralj: Ostani vendar pri nas! Kakor da bi solnce vzšlo v naši deželi nam je, odkar si pri nas! Ostani še nadalje, pozabi na svet!

Carična: Ne morem.

Palčki: Ostani, ostani!

Carična: Ne, res ne morem! Moram se vrniti k očetu, k carju. Umrli bi od žalosti, če bi me ne bilo več nazaj. In — dasiravno je pri vas lepo — nekaj me vendar vleče tja gor, nazaj pod solnce, nazaj na svet.

Kralj: Kaj pa imate tam na svetu, da si tako želiš nazaj? Pripoveduj nam kaj o svetu!

Palčki: Pripoveduj nam!

Carična: Ne vem vam mnogo povedati o svetu. Tam gori žive ljudje, kruti in krvoločni. Drug drugega pobijajo, da bi si nagrahili čim več denarja, čim več zemlje. Zgradili so si velike hiše, krasne palače, v katerih prebivajo, šiirne vrtove, v katerih se izprehajajo, in vozove, da se vozijo po zemlji iz kraja v kraj, in velike ladje, s katerimi se prepeljavajo po morju. Pa mislijo, da vladajo svet, a njih vlada laž in krivica, napuh in slavohlepje. O, težak jim je boj za obstanek, in kdor je slabejši, ta mora podleči. Večkrat sem že slišala, da oni, ki so popolnoma obubožali, najdejo v gozdu pogostoma skrite zaklade polne zlata, in da edino to zlato prinese srečo.

Kralj: To zlato jim nastavljamo mi.

Carična: Vi? O, vi ste dobri, dobri! Tudi z menoj ste bili jako dobri. Kako vam poplačam? Kako naj vam povrnem vse, kar ste mi naredili dobrega? Kaj hočete od mene? Česa si želite?... (*Molk. Vsi palčki sklonijo glave.*)

Kralj (temačno): Ničesar! Hvala ti za tvojo dobro voljo, a ne potrebujemo ničesar. To, kar delamo, je naša dolžnost — obsojeni smo, zakleti smo...

Carična: Vi ste zakleti?

Kralj: Če te smemo česa prositi, te prosimo — ne spominjaj nas tega! Zakleti smo in rešeni bomo šele takrat, kadar ljudje ne bodo več znali ceniti dobrot, ki jim jih nudimo, kadar ne bodo več cenili zlata, ki jim ga nastavljam.

Carična: O, potem boste kmalu rešeni, prijatelji!

Kralj: Da bi le bilo res! Takrat bo zabobnela zemlja, naše podzemeljsko kraljestvo se bo razsulo, nihče ne bo več stopil vanje, nihče nas ne bo več videl. Odrešeni bomo, odrešene bodo naše duše!...

Gašper (za odrom): Kam me vodiš? Ne vidim nič!

Kralj: Kdo je? Nekdo prihaja. Gotovo je naš tovariš. Sedem dni je, odkar je odšel.

Carična (vstane in prisluhne): Bil je znan glas!

Gašper (za odrom): Ne grem več naprej!

1. palček (za odrom): Pojdi vendar! Takoj bova tam. Že vidim luč.

Kralj: Nekoga vodi s seboj.

1. palček (pride z desne): Pridi, sva že tu! (Vsi vstanejo.)

Kralj: Kod si hodil tako dolgo, potepuh? Koga si privedel s seboj?

Gašper (za odrom): Noge se mi zadevajo ob kamenje... op... Bog ve, kam si me zavedel... (Pristopica na oder in pade.) A... op, kaj pa je to?

Carična: Gašperček! Ti si tu! Gašper!

Gašper (skoči pokonci): Carična, vendar sem vas našel!

Carična: Kako je na dvoru? Kako gre carju?

Gašper: Nestrpno vas pričakuje. Oh, kako sem vas iskal!

Carična: In kdo ti je pokazal pot?

Gašper: V gozdu sva se našla z malim škratom, pa me je vodil s seboj. Kar po zraku sva šla, m—m, imenitno! Ampak v glavi se mi je vrtelo in se mi še malo vrti... Pa — kje pa sem zdaj? Joj, tu so sami škratje! In kako je tukaj vse čudno, vse tako lepo! I — kje pa sem vendar?

Carična: Tukaj je kraljestvo palčkov, to so sami palčki, dobri palčki, ki pomagajo ljudem. Tudi meni so pomagali... Našli so me v gozdu samo; bil je grozen mraz in bila sem silno lačna. Pa so me privedli sem in mi postregli s sladko pijačo in dobrimi jedili.

Gašper: Mm — kako ste rekli? Ojoj, joj, in moj želodček je tako prazen, da ne vem, ali krulijo volkovi ali kruli on, in moje grlo je tako suho kakor struga potoka ob največji suši!

Kralj: Pojdimo torej, da si pri obloženi mizi opomoreš.

Gašper: O, prav rad, prav rad! (Vsi odidejo na levo. — Kratek premor z glasbo in plesom palčkov. — Vsi se vrnejo.)

Carična: Prišel je čas, prijatelji! Posloviti se moram od vas.

Kralj: Prišel je čas, da, nezaželeni čas. Če je že tako, da nas moraš zapustiti, pa bodi. — Težko se ločimo od tebe. Tvoje besede nas bodo tolažile v našem vsakdanjem življenju.

Carična: Oh, prijatelji, verjemite mi, tudi jaz se težko ločim od vas.

Kralj: Usojeno nam je tako. In če te smemo česa prositi...

Carična: Prosite, prosite, vse vam naredim, saj ste mi rešili življenje.

Kralj: Pozabi na nas in — ne govori, rotim te, drugim ljudem o nas. Zakaj če bi se jim zbudil pohlep po naših biserih in naših zakladih in če bi prišli, da nas pokončajo, potem zapademo v večno, večno prokletstvo! Tako pa, če ne vedo za nas, smemo vsaj upati na rešitev.

Carična: O, dragi bratje, nikomur ne bom črhnila besedice o vas. Če ne zahtevate ničesar drugega, to vam ustrezem iz vsega srca. In tudi Gašper bo molčal, kaj ne, da boš molčal?

Gašper: Seveda bom molčal. Jaz govorim vedno le to, česar ni treba in kar ni važno, resnico pa vedno zamolčim, le da imam poln želodec.

Carična: Torej zbogom, prijatelji! Spomin na vas mi ostane večno v srcu.

Kralj: Hodi srečno in Bog te varuj!

Gašper: Pozdravljeni! Spomnil se bom na vašo jedačo in pijačo, ko bom zopet sedel na dvoru pri kosilu.

Palčki: Zbogom! Pozdravljena!

Carična in Gašper (odideta. Kratek molk.)

Kralj: Odšla sta! ... Vrnimo se k vsakdanjemu življenju. Rešitev še ne pride tako kmalu... Pojdimo na delo!

Zastor pade.